

Handling 2025 nr 246

Göteborgs Stads barnbokslut 2024

Till Göteborgs kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens förslag

Kommunstyrelsen tillstyrker stadsledningskontorets förslag i tjänsteutlåtande den 16 oktober 2025 och föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Göteborgs Stads barnbokslut 2024, i enlighet med bilagan till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antecknas.

Vid behandlingen av ärendet i kommunstyrelsen förekom skiljaktiga meningar:

Jenny Broman (V) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och avslag på tilläggsyrkande från D, M, L, KD och SD den 12 november 2025.

Axel Josefson (M) yrkade bifall till stadsledningskontorets förslag och tilläggsyrkande från D, M, L, KD och SD den 12 november 2025.

Kommunstyrelsen beslutade först att bifalla stadsledningskontorets förslag.

Kommunstyrelsen beslutade därefter utan omröstning att avslå tilläggsyrkandet från D, M, L, KD och SD.

Representanterna från SD, L, M och KD antecknade som yttrande en skrivelse från den 10 november 2025.

Representanterna från V, S och MP antecknade som yttrande en skrivelse från den 25 november 2025.

Göteborg den 26 november 2025
Göteborgs kommunstyrelse

Jonas Attenius

Lina Isaksson

Yttrande
2025-11-25

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet

Nr 21

Yttrande angående Göteborgs Stads barnbokslut 2024

Yttrande

Barnboksluten ger en viktig insikt om hur staden ligger till i arbetet med barnrättsfrågor. Vi noterar särskilt Ungdomsfullmäktiges synpunkter som lyfter den viktiga aspekten av hur barn och ungdomars psykiska hälsa påverkas av det oroliga omvärldsläget.

Vi delar stadsledningskontorets bild av hur arbetet med barnboksluten behöver utvecklas för att få en tydligare koppling mellan utvecklingsområdena och fokusområdena i barnrättsplanen för att i högre grad bidra till en förbättring av barns levnadsvillkor. Att vi har bra metoder för att lyssna in och ta vara på barns synpunkter och erfarenheter är avgörande för att barnen ska få sina rättigheter tillgodosedda. Vi delar bilden av att barnrättsplanens fokusområden utbildning, fritid, trygghet och hälsa är fortsatt prioriterade och att barns rättigheter kopplat till miljö och klimat behöver stärkas. Vi välkomnar även att stadsledningskontoret i det arbetet ser över och reviderar vägledningen för att upprätta barnbokslut.

Yttrande
2025-11-10

SD, L, M, D, KD

Ärende nr: SLK-2025-00914

Yttrande angående Göteborgs Stads barnbokslut 2024

Yttrandet

Göteborgs Stads barnbokslut för 2024 visar att det systematiska barnrättsarbetet på vissa håll har stärkts, men att skillnader kvarstår mellan stadens verksamheter. Framför allt framgår det att flera nämnder och styrelser fortfarande har en låg kunskap om hur deras beslut och arbetssätt påverkar barns rättigheter och livsvillkor. Barnets bästa beaktas inte alltid på ett konsekvent och strukturerat sätt, och barns delaktighet i beslut som rör dem är långt ifrån självklar.

Barnrättsplanen 2022–2025 har gett viktiga ramar, men uppföljningen visar att implementeringen brister i både systematik och ansvarsfördelning. I detta läge blir det särskilt viktigt att gå från ord till handling, att säkerställa att barn verkligen får sin röst hörd i mötet med stadens myndigheter.

Mot den bakgrunden är det mycket relevant att kommunstyrelsen under samma sammanträde behandlar oppositionens gemensamma yrkande från Sverigedemokraterna, Liberalerna, Moderaterna, Kristdemokraterna och Demokraterna om att utreda möjligheten till *fristående barnombud i socialtjänstens handläggning*. Ett sådant initiativ ligger helt i linje med barnkonventionens artikel 12 om barns rätt att komma till tals, och skulle konkret stärka barns delaktighet, rättssäkerhet och förtroende i socialtjänstens processer.

Ett system med fristående barnombud skulle dessutom kunna bidra till att förverkliga de mål som barnrättsplanen redan slår fast - men som ännu inte fått fullt genomslag i praktiken. Först när barn verkligen ges en oberoende röst i kontakten med stadens verksamheter kan Göteborgs Stad på allvar sägas leva upp till sina åtaganden enligt barnkonventionen.

Vi uppmanar därför den rödgröna majoriteten att ta tillfället i akt och stödja oppositionens yrkande om att *utreda införandet av fristående barnombud*. Det vore ett konkret steg mot en mer rättssäker, delaktig och barncentrerad socialtjänst.

Tilläggsyrkande

D, M, L, KD, SD

2025-11-12

Ärende 8

Tilläggsyrkande angående Göteborgs Stads barnbokslut 2024

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige;

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i nästa barnbokslut redovisa vilka faktiska resultat stadens arbete med barnkonventionen har lett till för barn och unga i Göteborg. Med fokus på:
 - a) Hur barns synpunkter och erfarenheter har beaktats och vägts in i beslut i praktiken.
 - b) Vilka förbättringar som gjorts i barns faktiska livsvillkor.
 - c) Vilka nämnder som har brister i arbetet och hur dessa ska följas upp.

Yrkandet

Barnbokslutet 2024 visar, precis som tidigare år, att arbetet med barns rättigheter ser olika ut mellan stadens nämnder och bolag. Trots att barnkonventionen varit lag i flera år återkommer samma brister: otydlig uppföljning, låg grad av delaktighet och svag koppling mellan genomförda insatser och barns faktiska vardag.

Det är positivt att staden följer upp hur barnkonventionen tillämpas, men redovisningen behöver utvecklas. För att barnbokslutet ska vara ett meningsfullt verktyg måste det visa vilka resultat som uppnåtts, inte enbart beskriva processer. Barns röster och erfarenheter behöver få genomslag i praktiken genom att vägas in i beslutsprocessen, inte bara i styrdokument.

Vi menar att barnkonventionens ställning stärks först när staden kan visa konkreta resultat för barn och unga. Därför bör nästa barnbokslut tydligare redovisa vad arbetet faktiskt har lett till, med utgångspunkt i konventionens helhet och i respekt för föräldrars ansvar för barnets utveckling och kommunens subsidiära roll.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-10-16

Ärendenummer SLK-2025-00914

Handläggare

Eva Marie Ruotsalainen Kjellström

Telefon: 031-368 04 22

E-post: eva-marie.kjellstrom@stadshuset.goteborg.se

Göteborgs Stads barnbokslut 2024

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

Göteborgs Stads barnbokslut 2024, i enlighet med bilagan till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande, antecknas.

Sammanfattning

Göteborgs Stads barnrättsplan 2022-2025 anger att stadsledningskontoret årligen sammanställer en lägesbild av stadens barnrättsarbete och barnbokslut till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. Rapporten redovisar resultat och effekter av barnrättsarbetet och efterlevnaden av barnkonventionen på en stadenövergripande nivå. Detta är den fjärde årliga rapporteringen som baseras på 40 nämnders och styrelser barnbokslut för 2024.

Barnboksluten visar att det systematiska barnrättsarbetet har stärkts i vissa verksamheter, främst inom välfärd och utbildning. Likaså finns positiva exempel från verksamheter med barn som indirekt målgrupp. Kompetensutveckling och metodutveckling har bidragit till att stärka en del verksamheters systematiska barnrättsarbete. Samverkan har stärkts men innebär utmaningar när många aktörer är inblandade. Två insatser riktade direkt till barn i planen visar positiva resultat: fler barn som är placerade av socialtjänsten får särskilt stöd i skolan och valdeltagandet i ungdomsfullmäktige har ökat.

Skilnaderna mellan stadens olika verksamhetsområden kvarstår varav en del alltså har en låg kunskap om hur deras arbete påverkar barns rättigheter och livsvillkor. Behovet av ökad kunskap och systematik är fortsatt stort och utvecklingsområdena kvarstår även 2025. Det vill säga ökad kompetens om barns rättigheter och livsvillkor, stärkt delaktighet för barn i beslut och processer, mer systematiskt kvalitetsarbete (särskilt för yngre barn och barn i utsatta situationer), bättre samverkan samt kommunikation anpassad för barn.

Det behöver tydliggöras i barnboksluten hur identifierade insatser och utvecklingsområden stärker barns livsvillkor och rättigheter, liksom resultat och effekter kopplat till barnrättsplanens fokusområden utbildning, fritid, trygghet och hälsa. Barnrättsarbetet fortsatta fokus föreslås vara samma områden som barnrättsplanen omfattar, vilket ligger i linje med barnkonventionens artiklar och ungdomsfullmäktiges prioriteringar.

Bedömning ur ekonomisk och ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Rapporten ger en övergripande bild av hur Göteborgs Stads verksamheter lever upp till de skyldigheter som följer av barnkonventionen och den beslutade barnrättsplanen. Genom de barnboksutskott som upprättats på nämnd- och styrelsenivå fattas beslut om utvecklingsområden, aktiviteter och samverkansparter i det civila samhället. Detta förväntas inverka positivt till barns villkor generellt, med särskilt fokus på yngre barn och barn i utsatta situationer och minoritetsperspektiv i synnerhet. Ungdomsfullmäktiges synpunkter på stadens barnrättsarbete är också en viktig utgångspunkt som ger vägledning om barn och ungas prioriteringar.

Bilaga

Rapport Göteborgs Stads barnboksutskott 2024.

Ärendet

I Göteborgs Stads barnrättsplan 2022-2025 anges att stadsledningskontoret sammanställer en årlig lägesbild och ett stadenövergripande barnbokslut för information till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige hur arbetet med barnrättsfrågor fortskridit. Rapporten ska redovisa resultat och effekter som visar på att barns rättigheter stärkts i förhållande till barnkonventionens artiklar och barnrättsplanens fyra fokusområden.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige gav 2020-06-16 § 20 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan samt till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. Planen och uppdraget att ta fram årliga barnbokslut beslutades i kommunfullmäktige 2022-06-09 § 12.

Kommunstyrelsen ansvarar för uppföljning av planen. Stadsledningskontoret sammanställer en årlig rapport i form av ett stadenövergripande barnbokslut för att ge kommunstyrelsen och kommunfullmäktige en lägesbild hur arbetet fortskrider att efterleva barnrättsplanen och barnkonventionens artiklar. Uppföljningen sker i samverkan med ungdomsfullmäktige som ger sina synpunkter på stadens arbete och barns livsvillkor, se bilagan. Rapporten är den fjärde i ordningen och baseras på 40 upprättade barnbokslut, vilket är ungefär samma antal som tidigare års barnbokslut.

Barnboksluten, som varje nämnd och styrelse årligen ska upprätta, utgör underlag för den stadsgemensamma rapporten. I barnboksluten ska resultat och effekter redovisas av barnrättsarbetet kopplat till barnrättsplanens fokusområden trygghet, utbildning, fritid och hälsa. En beskrivning ska också göras hur arbetet fortskrider med barnrättsplanens insatsområden för att arbeta systematiskt med barnrättsfrågor och för att efterleva barnkonventionens grundläggande artiklar och andra artiklar som är relevanta för respektive verksamhets uppdrag. De grundläggande artiklarna i barnkonventionen är principen om icke-diskriminering, barnets bästa, barns rätt till liv, överlevnad och utveckling samt barns rätt till delaktighet i beslut som rör dem.

Sammanfattning av rapporten Göteborgs Stads barnbokslut 2024

Sammanfattningen av rapporten Göteborgs Stads barnbokslut 2024 är kopplad till barnrättsplanens insatsområden kompetens, metodutveckling, samverkan och insatser direkt riktade till barn.

Kompetensutveckling

Barnboksluten visar att kompetensutveckling kring barnrättsfrågor fortgår. Det sker främst i verksamheter som har barn som direkt målgrupp. I likhet med tidigare barnbokslut förekommer spetsutbildningar, främst inom välfärdssektorn, kopplat till metodutveckling samt grundläggande utbildningar om barnrätt. Allt fler rapporterar om förbättrade arbetssätt, rutiner och metoder vilket enligt barnboksluten och stadsledningskontoret bedömning har stärkt verksamheternas systematiska barnrättsarbete. Som tidigare år är till det större del verksamheter som har barn som direkt målgrupp som beskriver förflyttningar för ett bättre systematiskt barnrättsarbete. Metodutveckling fortsätter på en rad olika områden, såsom att motverka diskriminering och nå ut till fler målgrupper, stödja barns och ungas rätt till utbildning och stärka skyddet mot otrygghet och ekonomisk utsatthet, barns rätt till en meningsfull fritid,

barns rätt till bostad och synliggöra barnets bästa och öka barns delaktighet. Likaså fortgår arbetet med att förbättra barnkonsekvensanalyserna inom de stadsutvecklande nämnderna. Enligt barnboksluten kvarstår dock utmaningar att nå de yngre barnen och barn i utsatta situationer och att inkludera ett minoritetsperspektiv för att säkerställa principen om icke diskriminering. Likaså utmaningar att bedöma barnets/barns bästa i barnkonsekvensanalyser och att öka barns delaktighet.

Samverkan

Barnboksluten visar på positiva förflyttningar där samverkan stärkts internt och externt. Några barnbokslut rapporterar att den stärkta samverkan resulterat i en ökad samsyn kring målgrupps behov och strategier för att möta dessa. Några nämnder skriver samtidigt att samverkan har sina utmaningar när det är flera samhällsaktörer runt ett enskilt barn och barnets familj.

Insatser direkt riktade till barn

Vad gäller barnrättsplanens insatser riktade direkt till barn har det inte skett några nämnvärda förflyttningar i två av dem under 2024. Dessa är insatserna att genomföra en kommunikationsinsats till barn om deras rättigheter samt inrätta ett medborgarkontor med tydlig inriktning för barn. De övriga två visar dock på positiva resultat. Fler barn som är placerade av socialtjänsten får särskilt stöd i skolan genom metoden Skolfam. Likaså har valdeltagandet till ungdomsfullmäktige höjts.

Faktorer som påverkat genomförandet av barnrättsarbetet

Personalomsättningen inom socialförvaltningarna och grundskolans elevhälsa har påverkat barnrättsarbetets kontinuitet. Inom socialförvaltningarna ligger utmaningarna i bristen på erfaren personal. Andelen behöriga lärare har ökat inom grundskolan, men fortsatta insatser krävs för att säkerställa ämneskompetens och minska personalomsättningen.

Utvecklingsområden 2025

De utvecklingsområden som identifierats för 2025 är de samma som tidigare år. De är kopplade till barnkonventionens grundläggande artiklar 2, 3, 6 och 12 och utgör en grund för att arbeta systematiskt med barnrättsfrågor. Utvecklingsområdena är:

- kompetensutveckling om barns livsvillkor och barns rättigheter
- barns delaktighet behöver öka
- det systematiska kvalitetsarbetet där barnets bästa och principen om icke diskriminering behöver stärkas och med fokus yngre barn och barn i utsatta situationer och minoritetsperspektiv
- stärkt samverkan
- målgruppsanpassad information och kommunikation riktad till barn.

Ungdomsfullmäktiges synpunkter på Göteborgs Stads barnbokslut 2024 och barns livsvillkor

Ungdomsfullmäktige har varje år fått möjlighet att lämna synpunkter på stadens barnbokslut och barns livsvillkor. Ledamöterna har fått Göteborgs Stads barnbokslut presenterat och har därefter diskuterat resultatet tillsammans. Synpunkterna finns dokumenterade i kapitel 2 i Göteborgs Stad barnbokslut 2024.

Stadsledningskontorets bedömning

Barnboksluten visar att det har gjorts vissa förflyttningar för att stärka det systematiska barnrättsarbetet, men att omfattningen skiljer sig åt mellan stadens nämnder och styrelser. Det är främst inom området välfärd och utbildning, där barn är den direkta målgruppen, som framsteg redovisas. Stadsledningskontoret noterar att kunskapen är fortsatt låg i vissa nämnder och styrelser hur deras verksamhet påverkar barns rättigheter och livsmiljöer. För att leva upp till barnkonventionen behöver alla nämnder och styrelser identifiera hur barn berörs av och kan påverka verksamheten och vidta åtgärder utifrån det. Detta belyser skillnaden i hur långt insatserna för ett mer systematiskt barnrättsarbete har genomfört inom det samlade arbetet.

Det finns positiva exempel på hur nämnder och styrelser med barn som indirekt målgrupp har tagit initiativ och organiserat insatser för att stärka sitt systematiska barnrättsarbete på ett mer effektivt sätt. Exempelvis har några av de stadsutvecklande nämnderna gjort sådana framsteg.

Stadsledningskontoret noterar samtidigt att en del barnbokslut i stort sett är identiska jämfört med tidigare år, utan att några förflyttningar gjorts för att stärka det egna barnrättsarbetet. Detta gäller främst barnbokslut som en del styrelser upprättat.

Fortfarande fokuserar de flesta nämnders och styrelser barnbokslut främst på att redovisa vilka aktiviteter som genomförts under året. Det är däremot sällsynt att nämnder och styrelser redovisar hur insatserna påverkat barns livsvillkor eller om insatserna bidragit till att stärka deras rättigheter. Även redovisningen av resultat och effekter inom barnrättsplanens fokusområden utbildning, fritid, trygghet och hälsa är ofta begränsad. Stadsledningskontoret menar att det behövs en tydligare koppling mellan barnbokslutens utvecklingsområden och planens fokusområden för att bättre kunna följa upp om insatserna ger positiva effekter och förbättrar barns livsvillkor. Till stöd för att upprätta barnbokslut har stadsledningskontoret tagit fram en vägledning. Stadsledningskontoret planerar att revidera vägledningen för att ge bättre stöd i att upprätta barnbokslut med fokus på resultat och effekter.

I det fortsatta barnrättsarbetet föreslår stadsledningskontoret att fokus utgår ifrån de förslag som gavs i den utvärdering som gjordes av Göteborgs Stads barnrättsplan 2022-2025 (SLK-2025-00058). Det innebär att nämnder och styrelser fortsatt bör prioritera de fokusområden som planen pekar ut liksom barns rättigheter kopplat till miljö och klimat. Även ungdomsfullmäktige betonade i samband med utvärderingen av barnrättsplanen att planens fokusområden är fortsatt prioriterade. Fokusområdena speglar också centrala artiklar i barnkonventionen.

Ett arbete pågår med att ta fram en riktlinje för mänskliga rättigheter och likvärdig service som stadens barnrättsarbete behöver kopplas till. Frågan om vilka krav på systematik som bäst kan främja stadens fortsatta barnrättsarbete beaktas i detta arbete.

Magnus Andersson

Eva Hessman

Ekonomidirektör

Stadsdirektör

Göteborgs Stads barnbokslut

2024

[Publiceringsdatum]

Innehåll

1	Inledning	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Definitioner	3
1.3	Rapporterande nämnder och styrelser.....	4
1.4	Rapportens upplägg	5
2	Ungdomsfullmäktiges synpunkter	6
3	Sammanfattande iakttagelser av 2024 års barnbokslut och barnrättsarbetets fortsatta fokus.....	8
3.1	Stadsledningskontorets övergripande iakttagelser	8
3.2	Faktorer som påverkat genomförandet av barnrättsarbetet	9
3.3	Utvecklingsområden och barnrättsarbetet fortsatta fokus	10
4	Förflyttningar och utvecklingsområden enligt barnboksluten	11
4.1.1	Kompetenshöjande insatser	11
4.1.2	Metodutveckling	12
4.1.3	Samverkan	14
4.1.4	Insatser riktade direkt till barn	15
4.1.5	Utvecklingsområden 2025	16
	Bilaga 1 – Barn och ungas konstnärliga bidrag	18

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Kommunfullmäktige uppdrog 2020-06-16, § 20 till kommunstyrelsen att ta fram en stadenövergripande barnrättsplan, samt till samtliga nämnder och styrelser att årligen upprätta ett barnbokslut. En inriktning för plan och barnbokslut antogs av kommunstyrelsen 2021-01-27, § 72.

Ett barnbokslut ska fungera som ett underlag för att skapa en bättre situation för barnen i Göteborg, samt vara ett stöd för förvaltningar och bolag i arbetet med att tillgodose barn och ungdomars rättigheter utifrån barnkonventionens artiklar och de grundläggande artiklarna som ska genomsyra allt arbete som görs. De fyra grundläggande artiklarna är:

- **Artikel 2:** Principen om icke-diskriminering
- **Artikel 3:** Barnets bästa
- **Artikel 6:** Barns rätt till liv, överlevnad och utveckling
- **Artikel 12:** Barns rätt till delaktighet

1.2 Definitioner

Det finns några viktiga begrepp att känna till som kan fungera som stöd i analysen i vilken grad verksamheten lever upp till de fyra grundläggande principerna.

Barnperspektiv: Den kunskap om barn som vuxna utgår från när de avser att göra något utifrån barnets bästa. Vuxnas perspektiv kan därför skilja sig från hur barnet upplever och förstår samma situation. Barnperspektivet är en färskvara som förändras över tid.

Barns perspektiv: När det gäller barnets perspektiv är det nödvändigt att ett barn fått uttala sig i den aktuella frågan. Det är det som visar sig för barnet som är det intressanta när vi pratar om barnets eget perspektiv. Genom att fråga efter barnets synpunkter levandegörs barnets eget perspektiv. Det handlar om det enskilda barnets synpunkter.

Barnrättsperspektiv: Utgångspunkten är FN:s barnkonvention. Barnrättsperspektiv innebär att alla besluts- och arbetsprocesser är barnrättsbaserade, det vill säga utgår från konventionens fyra grundläggande principer och övriga rättigheter i konventionen.

Barnbokslutet är en sammanställning av verksamhetens barnrättsarbete och resultat under året där varje förvaltning och bolag gör en särskild utvärdering av hur fattade beslut och insatser påverkat barns och ungas villkor kopplat till barnkonventionens artiklar och Göteborgs Stads Barnrättsplan 2022 - 2025. Ett barnbokslut ska även ge

ett stöd i vad som behöver prioriteras inför nästkommande års verksamhets- och affärsplan.

Denna lägesrapport är en sammanställning av nämnders och styrelser barnbokslut för att ge en bild på en övergripande nivå hur barnrättsarbetet utvecklats i staden under det gångna året. Det här är den fjärde lägesrapporten som är baserad på 40 nämnders och styrelser barnbokslut för 2024.

1.3 Rapporterade nämnder och styrelser

Tabellen nedan visar de nämnder och styrelser som upprättat barnbokslut för 2024. De nämnder och styrelser som inte upprättat barnbokslut är arkivnämnden, Renova AB, Grefab och Göteborgs Stads Leasing AB.

Sektor	Nämnder och styrelser
Utbildning	Förskolenämnden Grundskolenämnden Utbildningsnämnden Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning
Socialtjänsten	Socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst Nämnden för funktionsstöd Äldre samt vård och omsorgsnämnden
Kultur och fritid	Kulturnämnden Idrotts- och föreningsnämnden Got Event AB Liseberg AB Göteborgs stadsteater AB Göteborg & Co
Stadsutveckling	Stadsbyggnadsnämnden Stadsfastighetsnämnden Stadsmiljönämnden Exploateringsnämnden Kretslopp- och vattennämnden Förvaltnings AB Framtiden Higab AB Boplatz Göteborg AB Göteborgs stads parkering Älvstranden Utveckling Göteborgs Spårvägar
Miljö och klimat	Miljö- och klimatinämnden Kretslopp och vatten Göteborg Energi AB Gryaab
Övriga	Nämnden för demokrati- och medborgarservice Valnämnden* Kommunstyrelsen Göteborgs Stadshus AB Business Region Göteborg AB Göteborgs Hamn AB Inköp- och upphandlingsnämnden Nämnden för intraservice Försäkrings AB Göta Lejon

* Valnämndens upprättar här sitt första barnbokslut.

1.4 Rapportens upplägg

Rapportens första kapitel inleds med en bakgrundsbeskrivning som innehåller definitioner samt rapporterade nämnder och styrelser.

Kapitel 2 består av ungdomsfullmäktiges synpunkter på Göteborgs stads barnbokslut 2024 och om barns livsvillkor.

Kapitel 3 inleder med stadsledningskontorets övergripande iakttagelser på de förflyttningar som gjorts 2024 för att stärka det systematiska barnrättsarbetet. Därefter lyfts de faktorer fram som, enligt barnboksluten påverkat barnrättsarbetet. Kapitlet avslutas med att ge en kortfattad beskrivning av de utvecklingsområden som barnboksluten identifierat för 2025 samt förslag på barnrättsarbetet fortsatta fokus.

I kapitel 4 görs en lite mer fördjupad redovisning av de förflyttningar som nämnders och styrelser barnbokslut redogjort för i förhållande till Göteborgs stads barnrättsplans insatsområden. Dessa är kompetenshöjning, metodutveckling och samverkan samt insatser direkt riktade till barn. Kapitlet avslutas med en mer utförlig beskrivning av utvecklingsområdena som barnboksluten lyft fram för 2025.

I bilaga 1 finns förskolans konstnärliga inslag som är uttryck för förskolans värdegrundsarbete och barns rättigheter.

2 Ungdomsfullmäktiges synpunkter

Ungdomsfullmäktige har varje år fått möjlighet att lämna synpunkter på Göteborgs stads barnbokslut 2024 och om barns livsvillkor.

Ungdomsfullmäktige har fått Göteborgs stads barnbokslut presenterat och har därefter diskuterat resultatet tillsammans. Det här avsnittet är ungdomsfullmäktiges rapport vad som framkom under diskussionen. Rapporten innehåller även direkta citat från ledamöterna.

Ungdomsfullmäktige säger att mycket känns igen från tidigare år, men flera saker har blivit sämre. Världsläget påverkar barns psykiska hälsa här hemma och många känner oro och hopplöshet. Hat och polarisering i samhället har ökat, rasism, radikalisering och konflikter mellan olika grupper sprids via sociala medier och påverkar vardagen för barn och unga. Som en ledamot säger: ”Ungdomar känner att det är fortsatt mörkt trots ljusglimtar som glimrar till.”

Digitalisering och internet är en naturlig del av barns liv och ungdomsfullmäktige ser både möjligheter och risker. Internet gör det lätt att hålla kontakt med vänner, hitta information och engagera sig. En ledamot uttrycker att: ”Internet är bra för att hålla kontakt med vänner och hitta information.” AI och digitala verktyg kan också ge stöd i skolarbetet. Samtidigt finns risker: ”Men det finns också ‘hjärnröta’ när barn ser på nätet – det förstör oss.”

Ungdomsfullmäktige tar upp att nätmobbning och rasism sprids lätt, blockeringar fungerar inte alltid och desinformation, som kampanjen mot socialtjänsten, visar hur farligt det kan bli när barn och föräldrar saknar källkritik. Många barn vänder sig till AI för stöd när de mår dåligt, men AI är ingen psykolog och kan ge fel stöd. Ungdomsfullmäktige menar att vuxna inte alltid hänger med i utvecklingen på nätet: ”Skolan pratar om källkritik, men inte om vad det faktiskt betyder i praktiken.”

Den psykiska ohälsan ökar, mobbning och svåra livssituationer påverkar många, och samtidigt är det svårt att få hjälp. Ungdomsfullmäktige beskriver: ”Elevhälsan är sällan närvarande i skolan. Man måste se oss där vi finns.” Köerna till BUP är långa och information om vart man kan vända sig når inte alltid barn i de kanaler de använder. Förtroendet för elevhälsan är lågt och många barn är rädda för att processer ska starta som de inte vill vara en del av.

Desinformationskampanjen mot socialtjänsten har också lämnat spår. Ungdomsfullmäktige lyfter att flera barn tror fortfarande att socialtjänsten ”kidnappar barn” och bilden av socialtjänsten blir ofta negativ eftersom den främst syns vid incidenter. Som en ledamot uttrycker det: ”Barns generella syn på socialtjänst påverkas – man hör bara om dem när något allvarligt hänt.”

Skolan är en annan viktig fråga. Ungdomsfullmäktige lyfter återigen behovet av utbildade och språkkunniga lärare. För att lära sig svenska på ett bra sätt behöver elever lärare som behärskar språket väl. Samtidigt ser UF att det finns potential för

positiva förändringar: ”Om barn fick vara mer delaktiga i skolan skulle mobbningen minska och betygen gå upp.”

Ungdomsfullmäktige lyfter särskilt fram två spår som känns viktiga just nu. Det ena är världsläget, som skapar oro, hat och en känsla av mörk framtid. Det andra är digitaliseringen, som både ger nya möjligheter och stora risker, bland annat genom nätmobbning, desinformation och brist på källkritik. Samtidigt påverkas barns rättigheter också av psykisk hälsa, skolmiljö och förtroendet för socialtjänsten. Ungdomsfullmäktige vill att vuxna tar barns oro på allvar: ”Det behövs snabbare insatser, mer närvarande vuxna och bättre stöd – annars tappar vi tilliten till skolan, socialtjänsten och samhället i stort.”

3 Sammanfattande iakttagelser av 2024 års barnbokslut och barnrättsarbetets fortsatta fokus

Detta kapitel fokuserar främst på de förflyttningar som skett på en övergripande nivå i stadens systematiskt arbete med barnrättsfrågorna under 2024. Rapporteringen av årets genomförda aktiviteter är kortfattad och lyfter några utvalda exempel. Detta eftersom respektive nämnd och styrelse redan har fått en mer detaljerad redovisning i de barnbokslut som förvaltningar och bolag bifogat årsrapporten 2024. Därutöver har insatserna i Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2025 nyligen utvärderats, vilket gav en bild av hur genomförandet har fortlöpt samt vilka resultat och effekter som uppnåtts fram till och med 2023.¹

3.1 Stadsledningskontorets övergripande iakttagelser

Barnboksluten visar att vissa förflyttningar gjorts för att öka det systematiska barnrättsarbetet, men som tidigare rapportering sker detta i olika omfattning mellan stadens olika verksamhetsområden. Liksom tidigare år är det verksamheter inom välfärd och utbildning med barn som direkt målgrupp som rapporterar förflyttningar i högre utsträckning. Detta visar på en diskrepans i vilken omfattning åtgärder implementerats för ett ökat systematiskt barnrättsarbete i det samlade barnrättsarbetet och ett fortsatt glapp verksamhetsområden emellan. Det finns dock goda exempel på att verksamheter som har barn som indirekt målgrupp initierat och organiserat arbetet för att stärka sitt systematiska barnrättsarbete på ett mer effektivt sätt. Exempelvis har några av de stadsutvecklande verksamheterna gjort sådana framsteg, vilket denna rapport ger exempel på i kommande kapitel.

Kompetensutveckling i vissa verksamheter fortsätter. Allt fler rapporterar om förbättrade arbetssätt, rutiner för att bedöma barns bästa och metoder för exempelvis delaktighet, vilket har stärkt verksamheternas systematiska barnrättsarbete. Kunskapen om hur verksamheterna påverkar barns rättigheter och livsmiljöer är däremot fortfarande begränsad inom vissa förvaltningar, och inom flertalet bolag. För att leva upp till barnkonventionen behöver alla verksamheter identifiera hur barn berörs av och kan påverka verksamheten och vidta åtgärder utifrån det.

Barnboksluten visar på positiva förflyttningar där samverkan stärkts internt och externt. Samverkan har dock sina utmaningar när det är flera samhällsaktörer runt ett enskilt barn och barnets familj.

¹ Ärendenummer SLK-2025-00058. Utvärderingen visade att barnrättsarbetet delvis har stärkts, bland annat genom ökad kunskap om barnrättsfrågor och viss metodutveckling. Måluppfyllelsen bedömdes dock som låg, då det systematiska arbetet inte utvecklats enligt planens intentioner. Flera insatser, exempelvis ökad delaktighet och insatser direkt riktade till barn hade inte genomförts. Stadsledningskontoret bedömde samtidigt att insatserna ligger inom nämnders och styrelser grunduppdrag och fortsatt är aktuella.

Vad gäller insatserna riktade direkt till barn har det inte skett några nämnvärda förflyttningar i två av insatserna. Dessa är genomföra en kommunikationsinsats till barn om deras rättigheter och medborgarkontor med tydlig inriktning för barn. De övriga två visar på positiva resultat. Antalet barn som för stöd genom metoden Skolfam har ökat.² Likaså har valdeltagandet till ungdomsfullmäktige höjts.

Barnboksluten varierar i att ge egen nämnd eller styrelse information om hur verksamheternas barnrättsarbete fortskrider och om några förflyttningar gjorts. En del barnbokslut är i stort sett identiska med barnbokslut som rapporterats tidigare år. Detta gäller främst de barnbokslut som styrelser upprättat.

De flesta barnbokslut redovisar fortfarande främst vilka aktiviteter som genomförts under året. Däremot saknas ofta en beskrivning av hur insatserna påverkat barns livsvillkor, stärkt deras rättigheter och bidragit till resultat och effekter inom barnrättsplanens fokusområden: utbildning, fritid, trygghet och hälsa. Även om effekterna i många fall blir synliga först på längre sikt, är det viktigt att förväntade resultat identifieras och följs upp över tid. På så sätt kan verksamheten analysera och följa upp att aktiviteterna faktiskt bidrar till de mål som satts upp inom barnrättsarbetet och resultat och effekter kopplat till planens fokusområden.

3.2 Faktorer som påverkat genomförandet av barnrättsarbetet

Det finns faktorer som påverkat barnrättsarbetet under året både i positiv och negativ riktning. Det kan vara väsentliga händelser, ny lagstiftning, organisationsutveckling och personaltillgång. Nedan följer några exempel som nämnder lyft i sina barnbokslut som påverkat genomförandet.

Några barnbokslut redogör för att personella resurser satts in för att lättare nå barn och unga. Exempelvis har unga invånarguider anställts inom nämnden för demokrati- och medborgarservice. Som tidigare rapportering har ett flertal rapporterat om sina satsningar på feriearbete.

Personalomsättningen inom socialförvaltningarna och grundskolans elevhälsa har påverkat barnrättsarbetets kontinuitet. Inom socialförvaltningarna ligger utmaningarna i tillgång till erfaren personal.

Inom utbildningssektorn har fokus under 2024 legat på att uppväga socioekonomiska skillnader och motverka pedagogisk segregation. Andelen behöriga lärare ökar inom grundskolan, men fortsatta insatser krävs för att säkerställa ämneskompetens och minska personalomsättning, vilket är avgörande för kontinuitet och kvalitet. Grundskolenämnden startade stadens första resursskola i sydväst för barn med särskilda behov. Beslut är också taget att utöka med ytterligare två resursskolor.

I mars 2024 beslutade kommunfullmäktige att höja förskolenämndens kommunbidragsram med 100 miljoner kronor för år 2024 och framåt. Enligt

² I Göteborgs Stad används metoden Skolfam för att säkerställa placerade barns rätt till utbildning. Målgruppen är familjehemsplacerade elever i grundskolan. Enligt återkommande undersökningar utvärderas resultaten av Skolfam både nationellt och lokalt. Den visar på att familjehemsplacerade barn som inkluderas i Skolfams arbetsmodell klarar grundskolan med godkända betyg i betydligt högre utsträckning än de utan Skolfam

förskolenämnden har den höjda bidragsramen bidragit till en budget i balans och därmed möjligheten att upprätthålla kvalitet i utbildning och undervisning

3.3 Utvecklingsområden och barnrättsarbetet fortsatta fokus

Ett barnrättsperspektiv utmanar den dominerande vuxennormen genom att betona att barn är medborgare fullt ut. Det återstår fortfarande ett stort arbete för att barn ska ses som fullvärdiga rättighetsbärare och för att ett barnrättsbaserat synsätt ska genomsyra alla åtgärder som rör barn. Utvecklingsområdena som nämnder och styrelser barnbokslut identifierat är de samma som tidigare år. De kopplar an till barnkonventionens grundläggande artiklar 2, 3, 6, och 12 och är angelägna steg på vägen till ett barnrättsbaserat synsätt. Utvecklingsområdena bidrar också till att systematisera verksamheternas arbetssätt på ett mer effektivt sätt för att arbeta rättighetsbaserat. Utvecklingsområdena är:

- Kompetensutveckling om barns livsvillkor och barns rättigheter
- Barns delaktighet behöver öka, bland annat i stadens strategiska arbete och att barns kompetens tas tillvara på ett konkret och systematiskt sätt i ärenden och processer
- Ökat systematiskt kvalitetsarbete, särskilt i frågor som rör yngre barn och barn i utsatta situationer och minoritetsperspektiv. Rutiner för att bedöma barnets bästa behöver vidareutvecklas samt att aktivt arbeta utifrån principen om icke-diskriminering
- Samverkan behöver stärkas där fokus behöver ligga på barn i utsatta situationer där flera aktörer är involverade
- Kommunikation riktad till barn. Barn efterfrågar målgruppsanpassad information och att information sprids i för dem relevanta kanaler.

För att kunna följa upp om arbetet gett positiva effekter och förbättrat barns livsvillkor, behövs en tydligare koppling mellan de utvecklingsområden som nämnts ovan och planens fokusområden. I det fortsatta arbetet bör utgångspunkten vara att identifiera insatser som knyter an till både relevanta fokusområden och ungdomsfullmäktiges synpunkter. När insatserna genomförs ska det systematiska arbetssättet enligt utvecklingsområdena användas och utvecklas, så att ett barnrättsbaserat synsätt genomsyrar allt arbete.

Stadsledningskontoret kommer att se över och revidera den vägledning som finns som stöd för att upprätta barnbokslut. Översynen kommer att samordnas med det pågående arbetet med riktlinjen för mänskliga rättigheter och likvärdig service. Frågan om vilka krav på systematik som bäst kan främja stadens fortsatta barnrättsarbete beaktas i detta arbete.

Barnrättsarbetets fortsatta fokusområden föreslås vara de samma som utpekats i barnrättsplanen och den utvärdering som gjordes av planen. Det vill säga utbildning, fritid, trygghet och hälsa – områden som är förankrade i barnkonventionens artiklar. I samband med utvärderingen genomförde stadsledningskontoret en dialog med ungdomsfullmäktige. Ledamöterna betonade att dessa fokusområden är fortsatt

prioriterade. Det framkom också i utvärderingen att barns rättigheter kopplat till miljö och klimat är ett område som behöver uppmärksammas framgent.

4 Förflyttningar och utvecklingsområden enligt barnboksluten

I detta kapitel ges en fördjupad redovisning av de förflyttningar som nämnders och styrelsers barnbokslut redogjort för i förhållande till barnrättsplanens insatsområden. Varje insatsområde inleds med ett utdrag från barnrättsplanens intentioner med insatserna, vilka utgår ifrån de grundläggande artiklarna, men som också är kopplade till planens fyra fokusområden utbildning, fritid, hälsa och trygghet. Kapitlet avslutas med de utvecklingsområden som barnboksluten identifierat för 2025.

4.1.1 Kompetenshöjande insatser

Kompetensutveckling är kopplat till barnkonventionens samtliga artiklar. Genom att stadens medarbetare får en högre grundläggande kompetens om barns rättigheter ökar möjligheten att tillgodose dem, veta var åtgärder behöver sättas in samt vilka aktörer som är relevanta för samverkan. En grundläggande kunskap möjliggör även att identifiera de specifika kunskapsbrister verksamheten behöver åtgärda.

Kompetensutvecklingen av barnrättsfrågor fortgår i de av stadens verksamheter som främst har barn som direkt målgrupp. Det är samma trend som tidigare år. I likhet med tidigare barnbokslut förekommer spetsutbildningar, främst inom välfärdssektorn, kopplat till metodutveckling samt grundläggande utbildningar om barnrätt. Ett exempel på stärkt kompetens inom området är utvecklade metoder för att i högre grad uppmärksamma barns utsatthet för våld.

Inom utbildningssektorn har rektorers kompetens ökat inom områdena ledarskap och barns delaktighet. Inom grundskolan var detta en del av en handlingsplan som togs fram efter stadsrevisionens rapport ”Granskning av arbetet med trygghet och studiero” 2024.³

Nämnden för demokrati och medborgarservice rapporterar att kompetenshöjande insatser genomförts i olika verksamheter. Ett exempel är att Romano Center i Väst genomfört en ABC föräldrastöds kurs för romska föräldrar. Syftet är att stärka relationen mellan romska barn och deras föräldrar.

Kompetenshöjande insatser förekommer även i viss mån för att öka kunskaperna om barnrätt inom verksamheter som har barn som indirekt målgrupp. Några av dessa verksamheter har dessutom identifierat grundläggande kompetens om barnrätt som ett nytt utvecklingsområde. Inom stadsutvecklande nämnder har kompetenshöjande

³ Diarienummer: SRV-2024-00009.

grundutbildningar i att sociala konsekvensanalyser (SKA) och barnkonsekvensanalyser (BKA) genomförts.

Det finns barnbokslut som rapporterar att civilsamhällets kunskaper varit en viktig faktor för att höja medarbetares kompetens. Exempelvis har Framtiden AB anlitat BRIS för detta

Kommunstyrelsen har genomfört en stadenövergripande konferens, för att stärka kompetensen hos förvaltningar och bolag som inte har barn som direkt målgrupp. Teman som togs upp var hur AI kan utvecklas för att inkludera barns rättigheter och barns rätt till information vid kris. Kretslopp- och vatten som deltog på konferensen uppger att konferensen genererade viktiga insikter i hur barn påverkas av omvärlden och de beslut som tas. Likaså hur viktigt det är för barn att känna sig delaktiga. Vidare att en mer inkluderande och tillgänglig kommunikation för barn behöver utvecklas.

4.1.2 Metodutveckling

För att få en tydligare bild av livsvillkor för barn i Göteborg behöver staden utveckla metoder för planering, genomförande och uppföljning utifrån barns olika förutsättningar med särskilt fokus på yngre barn och barn i utsatta situationer. Ett synliggörande av dessa förhållanden är nödvändigt för att stärka principen om icke-diskriminering, men också övriga grundläggande principer och alla barns rätt till trygghet, utbildning, fritid och hälsa.

Avsnittet nedan har delats upp i två delar. Den ena delen beskriver användning och utveckling av metoder med fokus på icke-diskriminering, barnets bästa och barns rätt till liv, överlevnad och utveckling. Den andra delen fokuserar på barns deltagande.

4.1.2.1 Användning och utveckling av metoder med fokus på icke-diskriminering, barnets bästa och barns rätt till liv, överlevnad och utveckling

Arbetet för att *motverka diskriminering och kränkande särbehandling* samt att *nå ut till fler målgrupper* har utvecklats genom nya metoder och system. Bland annat har socialnämnd Centrum gjort en målgruppsanalys som har synliggjort ojämlikheter för personer med funktionsnedsättning vilket har lett till planerade satsningar på föräldrautbildning för föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Förskolenämnden skriver att ett nytt digitalt anmälningssystem inrättats, med syfte att minska mörkertal vad gäller diskriminering och kränkande behandling. Förväntan var att anmälningarna skulle öka, vilket det också gjort med 46 procent under 2024, men att kvalitén i anmälningarna behöver stärkas. Kommunstyrelsen anger att med hjälp av en longitudinell databas och ungdomsbarometern har kunskap om barns och ungas livsvillkor fördjupats. Nämnden för demokrati och medborgarservice har genomfört en kartläggning inom en förstudie UNGiGBG för att säkerställa att unga får korrekt och relevant information om tillgängliga insatser.

Vidare har metoder vidareutvecklats *att stödja barns och ungas rätt till utbildning*. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har genomfört ”Peer Support” i skolan där två ungdomar har gett stöd till elever med problematisk skolfrånvaro.

Resultaten pekar på starkt självkänsla och att målgruppen känner ökad delaktighet. Stadsmiljönämnden uppger att en ny form av skolskjuts med flexbussar erbjudits under 2024. Den nya formen innebär att alltid ha samma hämtningstid, samma resväg, samma reskamrater och samma förare. Denna nya skolskjuts har varit väldigt uppskattad av barnen som reser, föräldrar som lämnar sina barn och skolans pedagoger som möter upp.

Metoder för att stärka barns skydd mot otrygghet samt ekonomisk utsatthet fortsätter att utvecklas. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning rapporterar att arbetet med att stärka föräldrars möjlighet till arbete fortgår. Under 2024 har cirka 95 föräldrar i barnhushåll (cirka 260 barn) blivit självförsörjande genom insatser från Kompetenscenter. Arbetssättet Fler Föräldrar i Arbete (FFIA) har haft god effekt – 57 % av deltagarna nådde självförsörjning jämfört med 48 % i övriga grupper. Hyresgästenkäter visar att den upplevda tryggheten har ökat väsentligt i Framtiden AB:s sex utvecklingsområden, där resultaten nu ligger över övriga beståndet. Stadsmiljönämnden rapporterar att utanför Ånässkolan har en bilfri gata etablerats. Beteendepåverkande insatser har även genomförts och en utvärdering pågår om elevers resvanor.

Metodutveckling fortgår för barns rätt till en meningsfull fritid. Insatserna har gett vissa resultat. Inom välfärdssektors har bland annat en ny fritidsbank öppnats i nordost och utbudet har stärkts. Stadsmiljönämndens satsningar har lett till upprustade lekplatser, uteklassrum och barnens zoo, vilket förbättrar barns tillgång till meningsfull fritid och ökad inkludering för barn med funktionsnedsättning. Framtiden AB rapporterar att fler flickor deltar i organiserade fritidsaktiviteter genom Skola som arena och Lights On. Stadsmiljönämndens cykelinsatser gav cirka 60 barn egna cyklar samt tillgång till lås, hjälmar och cykellekar. Stadsbyggnadsnämnden har gjort tre nedslag för att illustrera hur friyta för barns utevistelse ofta blir en utmaning vid stadsutveckling och särskilt när det gäller mer centrala lägen. Nämnden har tagit fram förslag på kompensatoriska åtgärder.

Ett flertal barnbokslut lyfter sitt arbete med att skapa feriejobb. Till exempel rapporterar Framtiden AB att antalet ferie- och praktikplatser till ungdomar har ökat jämfört med tidigare år. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning skriver att 167 ungdomar med behov av anpassning fick sommarjobb 2024. Ett särskilt arbete med "stöttarteam" har skapat inkluderande arbetstillfällen och där barn med funktionsnedsättning har prioriterats.

Arbetet med barns rätt till bostad fortsätter. Exploateringsnämnden rapporterar att effekter nåtts, exempelvis genom att erbjuda barnfamiljer som riskerar akut hemlöshet tidsbegränsade kommunala kontrakt. Under 2024 har drygt 200 lägenheter anvisats för flyktingar i den ukrainska gruppen, vilket ökat tryggheten för barnfamiljerna.

Systematiken i ärendehantering för att synliggöra barnets bästa har förbättrats. Exempelvis rapporterar grundskolenämnden att 2024 års tjänsteutlåtanden i högre grad följer den anvisning som beslutades 2023 för bedömningar av barns bästa och att barn i större utsträckning lyfts fram som rättighetsbärare. I individärenden kvarstår de övergripande utmaningarna att exempelvis konsekvent bedöma och dokumentera barnets bästa i varje beslut. Likaså att säkerställa att barns röster inhämtas och beaktas på en strategisk nivå.

Metodutveckling av att *förbättra barnkonsekvensanalyser* fortgår inom de stadsutvecklande nämnderna. Arbete med sociala aspekter i översiktlig, strategisk och taktisk planering har också kommit en bit på väg under 2024. Detta arbete kommer att fortsätta under 2025. Exploateringsförvaltningen beskriver att det saknas rutiner för att omhänderta det som kommer fram i en barnkonsekvensanalys i utveckling av exempelvis allmän plats. Det kan innebära att hur barnets bästa beaktas blir upp till respektive projektledare. Under 2024 har förvaltningen därför genomfört en mapping om vilka förvaltningsegna processer inom ramen för plan- och exploateringsprocessen som behöver utvecklas utifrån sociala perspektiv och utifrån ett barnperspektiv.

4.1.2.2 Användning och utveckling av metoder för barns delaktighet

Verksamheter som har barn som direkt målgrupp fortsätter att använda och utveckla metoder för att inkludera barn. Utmaningen finns kvar att hitta metoder för ökad delaktighet hos de yngsta barnen samt barn i utsatta situationer.

Inom stadsutveckling visar barnboksluten ett ökat fokus på att göra barn delaktiga i olika processer. Bland annat har de fyra stadsutvecklande förvaltningarna tagit fram en vägledning under 2024 för att öka barns delaktighet. Stadsmiljönämnden redovisar många exempel på dialog med barn och unga i planeringen av platser i olika delar av staden. I något fall redovisas även vad delaktigheten resulterat i, som exemplet med Unga stadsutvecklare. Här har genomförts intervjuer, platsanalys och designförslag för Komettorget som ”en plats för alla”. Underlaget har bearbetats och delar av det genomförs på torget. För övrigt är det svårt att utläsa i barnboksluten vad dialoger som förts och förbättrade metoder utmynnat i.

Ett ytterligare exempel är att kommunstyrelsen stöttat ungdomsfullmäktige i att generera förslag från de yngsta barnen till en medborgarbudget för barn och unga. Flera av förslagen röstades på och genomfördes, till exempel en djungel och godisfest och ett slime-lab.

4.1.3 Samverkan

Inom varje nämnd och styrelse ska det finnas ett tydligt ansvar för barns rättigheter och för samverkan med stadens övriga verksamheter. Arbetet ska utgå ifrån en helhetssyn på barns rättigheter, genomsyra alla nivåer i organisationen och stärkas genom samverkan. Detta ökar kompetensen, förbättrar bedömningar av barns bästa och gör eventuella målkonflikter mer synliga.

Olika samverkansformer har etablerats och förstärkts. Verksamheterna inom socialnämnderna och utbildning beskriver en förstärkt samverkan både internt och externt, med en ökad samsyn kring målgruppers behov och strategier för att möta dessa. Inom exempelvis socialnämnd Centrum pågår ett arbete för att stärka samverkan med förvaltningen för funktionsstöd så att barn och unga får rätt insatser från rätt huvudman. Nämnden för funktionsstöd lyfter dock att det ofta förekommer brister i koordination och samordning. Detta finns såväl inom stadens verksamheter som med externa parter. Det kan till exempel vara vårdcentral, barn och ungdomspsykiatri (BUP) eller tandvården. Effekten av dessa brister drabbar särskilt

barn och unga med samsjuklighet, psykiatriska tillstånd samt behov av omfattande socialt stöd.

Förskolenämnden har utvecklat insatser för att synliggöra nationella minoriteter och etablerat ett nytt samverkansarbete mot hedersrelaterat våld och förtryck som planeras implementeras 2025. Detta förväntas stärka rutiner och öka kunskap inom verksamheten. Grundskolenämnden lyfter att det finns höga ambitioner kring fördjupad samverkan mellan myndigheter utifrån barnets bästa, men att regelverkens utformning kan skapa målkonflikter och otydlighet i ansvarsfördelning. För att möta ökade behov av tvärssektoriella sociala och brottsförebyggande insatser skriver grundskolenämnden att berörda förvaltningar behöver ta ett gemensamt grepp som ger tydligare ramar och säkerställer korrekt agerande.

Samverkan med civilsamhällets röstbärande organisationer ökar. Ett exempel som grundskolenämnden lyfter är samverkan mellan kuratorer, socialsekreterare från alla stadsområden och Maskrosbarn, för att förbättra arbetet kring orosanmälningar och att göra elever mer delaktiga i processen. Samarbetet mellan Framtiden AB och föreningar med inriktning mot kultur har haft ett mer tydligt fokus än tidigare och en satsning prövas i stadsområde Sydväst. Stadsfastighetsnämnden samarbetar med externa aktörer som Chalmers och arkitektur- och kulturdesignpedagoger för att stärka kvaliteten och bredden i insatserna.

4.1.4 Insatser riktade direkt till barn

Genomföra en kommunikationsinsats till barn om deras rättigheter

Genom att barn får högre kunskap om sina grundläggande rättigheter samt till hälsa, utbildning, fritid och trygghet kan barn själva påverka hur rättigheterna tillgodoses. Kommunikationen är viktig för att förmedla anpassad information om rättigheterna och hur de kan tillgodoses till barn utifrån deras olika förutsättningar och behov. Detta är en av barnrättsplanens riktade insatser, vilken är kopplad till barnkonventionens samtliga artiklar.

Ansvariga nämnders och styrelser barnboksut visar, i likhet med tidigare utvärdering av Göteborgs Stads barnrättsplan 2022–2025, att kommunikationsinsatsen fortfarande inte har genomförts enligt planen. Däremot har andra insatser som kan påverka uppdraget genomförts. Exempelvis har teckenspråksforum informerat barn om deras rättigheter.

Medborgarkontor med tydlig inriktning för barn

Staden ska erbjuda platser, fysiska och/eller digitala, där barn kan få information om stadens insatser och hur de kan ta del av dem. Det möjliggör även för barns och ungas egna initiativ till dialoger med olika verksamheter som är berörda inom frågor som berör dem. Denna riktade insats i barnrättsplanen är främst kopplad till artiklarna 2, 6 och 12.

Under 2024 har nämnden för Demokrati och medborgarservice inlett ett arbete med att utveckla former för samtal med barn och kartlägga stadens verksamheter och aktiviteter riktade till barn och unga. Invånarguiderna har samlat in ungas röster, särskilt kring boende och samhällsutveckling, samt informerat om möjligheter att delta

kring dessa frågor. Medborgarkontoren arbetar för att nå fler unga genom att sprida information om fritidsaktiviteter, testa riktade aktiviteter och undersöka varför unga sällan besöker kontoren. Genom enkätundersökningar, feriearbetares insatser och en servicesafari med gymnasieungdomar samlas kunskap om hur verksamheten kan göras mer tillgänglig och anpassad för unga, i linje med barns rätt till delaktighet och lika värde.

Säkerställa placerade barns rätt till utbildning

För att rätten till utbildning ska säkerställas för placerade barn behövs en bra samverkan mellan socialtjänsten, grundskolan och utbildningsförvaltningen. Barnrättsplanen föreslår att metoden Skolfam ska utvecklas. Insatsen finns med bland barnrättsplanens riktade insatser och omfattar samtliga grundläggande artiklar.

Skolfam är en nationell förebyggande arbetsmodell för elever som bor i familjehem. Grundskolenämnden rapporterar att 280 barn i nuläget får stöd genom Skolfam, vilket är fler än vid mätningen i maj 2024. Antalet pågående ärenden har ökat stadigt under det senaste året. Utöver detta får även cirka 10–15 barn som är placerade på SiS-institution en förstärkt skoluppföljning av specialpedagog via enheten Skolfam.

Höja valdeltagandet till ungdomsfullmäktige

En ökad kännedom om val till ungdomsfullmäktige gör fler delaktiga i utvecklingen av staden Göteborg och stärker legitimiteten för barnens folkvalda forum. Särskilt behöver insatser ske för att möjliggöra ett jämlikt valdeltagande för barn med olika förutsättningar. Denna insats är kopplad till samtliga grundläggande principer, men framför allt barns rätt till deltagande.

Grundskolenämnden, liksom kommunstyrelsen rapporterar kring aktiviteter som har genomförts för att öka valdeltagandet till ungdomsfullmäktige vilka också har gett positiva resultat. Se tabellen nedan. Särskilda satsningar görs på elever i anpassad grundskola och gymnasieskola. Nämnden för demokrati och medborgarservice uppger att invånarguiderna har arbetat med att öka valdeltagandet till ungdomsfullmäktige.

Valdeltagande 2022–2024	
2022	18,81%
2023	17,48%
2024	21,05%

(Källa: Utvärdering av Göteborgs stads barnrättsplan 2022 – 2025)

4.1.5 Utvecklingsområden 2025

Nedan följer nämnders och styrelser utvecklingsområden som de identifierat i sina barnbokslut. Stadsledningskontoret noterar att de utvecklingsområden som tidigare barnbokslut identifierat kvarstår även 2025.

Fortsatt kompetensutveckling om barns livsvillkor och rättigheter

Kompetensen behöver fortsätta utvecklas och fördjupas kring barns livsvillkor och rättigheter. Detta för att möjliggöra mer träffsäkra insatser och utveckla metoder som når de barn som verksamheten i dagsläget inte når, med särskilt fokus på icke-diskriminering. Verksamheter som inte har barn som direkt målgrupp uppger att grundläggande kunskaper behöver öka om barns livsvillkor och rättigheter.

Barns delaktighet behöver öka

Barns möjligheter till delaktighet och inflytande i samhället är lägre än vuxnas. Därför behöver förvaltningar och bolag i högre utsträckning ta tillvara på den särskilda kompetens barn besitter både om egna livsvillkor, men också om samhället i stort. I en del barnbokslut uppges att barn i regel inte varit inblandade i strategiska beslut tagna av nämnder och styrelser. Metoder för barns delaktighet behöver således fortsätta utvecklas, till exempel genom hur barns eget perspektiv på ett konkret och systematiskt sätt tas tillvara i viktiga ärenden och processer.

Ökat systematiskt kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet kopplat till ledning och styrning behöver utvecklas vidare. Det finns ett fortsatt behov hos en del nämnder och styrelser att identifiera hur verksamheten påverkar barns rättigheter samt hur barnrättsperspektivet kan stärkas i det i ordinarie arbetet. I frågor som rör yngre barn och barn i utsatta situationer och minoritetsperspektiv finns det utmaningar med det systematiska barnrättsarbetet

För att bättre bedöma barns bästa behöver rutiner kopplat till ärendeprocessen, kvalitén på barnkonsekvensanalyser och uppföljning av dem utvecklas. Det gäller både barn som grupp samt individärenden. Särskilt viktigt är att förhålla sig till principen om icke-diskriminering i arbetet med att säkerställa alla barns rättigheter. Stadsledningskontoret vill tillägga att bristen på underlag i uppföljning utifrån fler diskrimineringsgrunder riskerar att osynliggöra vissa enskilda, eller grupper, av barn och deras rättigheter de har enligt barnkonventionen. Uppföljningen med fler diskrimineringsgrunder och minoritetsperspektiv behöver därför fortsätta att utvecklas.

Samverkan behöver stärkas

Stadens förvaltningar och bolag behöver fortsatt förstärka samverkan internt, men också externt med myndigheter. När samverkan brister riskerar barn att inte omfattas av nödvändiga insatser. Fokus för samverkan behöver fortsatt ligga på barn i utsatta situationer där flera aktörer är involverade.

Kommunikation riktad till barn behöver utvecklas

Målgruppsanpassad samhällsinformation behöver utvecklas och barn behöver ges möjlighet att höras i dessa frågor. Detta för att möta barns behov av korrekt information, vilket också kan leda till ökad trygghet. Det förändrade säkerhetsläget är ett exempel på ett område som väcker frågor hos barn. Särskild hänsyn behöver tas till barn i utsatta situationer samt de yngsta barnen.

Det råder brister i arbetet med kommunikation riktad till barn, vilket är en viktig del i att göra barn delaktiga i samhällsutvecklingen. Barn efterfrågar målgruppsanpassad information och att information sprids i för dem relevanta kanaler.

Bilaga 1 – Barn och ungas konstnärliga bidrag

Förskolans bidrag till Göteborgs stads barnbokslut

Bilderna är uttryck för förskolans värdegrundsarbete och barns rättigheter. De två översta motiven är flaggor som barnen har skapat i samband med uppmärksammandet av olika minoritetsdagar. Porträtten visar barn som målat av varandra tillsammans med en konstnär inom projektet *"När jag skapar skapas jag"* på förskolan Saffransgatan 82. Fotograf: Eva Hansson Åström.